

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Met klasgenootjes van zorgkind gaat het goed

Ruijs, N.M.; Peetsma, T.; van der Veen, I.

Publication date

2009

Document Version

Final published version

Published in

Didaktief

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Ruijs, N. M., Peetsma, T., & van der Veen, I. (2009). Met klasgenootjes van zorgkind gaat het goed. *Didaktief*, 39(7), 26-27.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Met klasgenootjes van zorgkind gaat het goed

Kinderen met een of meerdere zorgleerlingen in de klas doen het niet slechter dan andere kinderen. Hun prestaties blijven gelijk.

door Nienke Ruijs, Thea Peetsma en Ineke van der Veen

Een zorgleerling in de klas. Door het Weer Samen Naar School-beleid en het 'Rugzakje' is dit de laatste jaren steeds gewoner geworden. Maar het gaat niet altijd zonder slag of stoot: leraren en ouders kunnen bezorgd zijn over hoe de aanwezigheid van leerlingen met bijvoorbeeld dyslexie of gedragsproblemen de rest van de klas beïnvloedt. Misschien gaan kinderen wel slechter presteren als ze een zorgleerling in hun klas hebben. Of zitten ze minder lekker in hun vel in zo'n klas. Wanneer de

leerkracht bijvoorbeeld meer stress ervaart door het extra werk met de zorgleerlingen, kan dit de relatie met alle leerlingen beïnvloeden. Een ander probleem is dat er weinig bekend is over de uitwerking van het type problemen van zorgleerlingen: een kind met autisme gedraagt zich in een klas heel anders dan een kind met leerproblemen, en het is bepaald niet ondenkbaar dat dit een verschillend effect heeft op de klasgenootjes.

Onderzoek van de Universiteit van Amsterdam toont nu aan dat deze zorgen vooralsnog niet terecht zijn. Er blijken nauwelijks verschillen tussen leerlingen met en leerlingen zonder zorgleerlingen in de klas. Klasgenootjes van zorgleerlingen presteren niet beter of slechter dan andere leerlingen, en de verschillen op het gebied van hun sociaal-emotioneel functioneren zijn zo klein dat die in de praktijk niet van belang zijn.

INTELLIGENTIETEST

De onderzoekers verdeelden voor hun analyse de 'niet-zorgleerlingen' in drie groepen: leerlingen zonder zorgleerlingen in de klas, leerlingen in een klas met maximaal tien procent zorgleerlingen en leerlingen met meer dan tien procent zorgleerlingen onder hun klasgenoten. Daarnaast zijn de leerlingen via een intelligentietest verdeeld in drie groepen: slim, minder slim en gemiddeld. Verder is er rekening gehouden met een aantal zaken waarvan bekend is dat deze invloed hebben op leerlingen, zoals sekse, het opleidingsniveau van de ouders en etniciteit.

De onderzoekers gebruikten gegevens uit het PRIMA-Cohort onderzoek uit 2004-2005 (zie kader). Van een groot deel van de leerlingen die deelnemen aan PRIMA is namelijk bekend of zij een zorgleerling zijn en of zij een diagnose hebben voor hun problemen. Het gaat daarbij om problemen als dyslexie, cognitieve problemen, autisme of gedragsproblemen.

Alle 'niet-zorgleerlingen' zijn vergeleken op reken- en taalprestaties, zelfvertrouwen, hun relatie met de leerkracht, hun werkhouding, populariteit, hun schoolwelbevinden en gedrag volgens de leraar, en ook op hun sociale integratie, zelfvertrouwen en welbevinden volgens henzelf. Zorgleerlingen lijken dus nauwelijks de prestaties van de rest van de klas te beïnvloeden. Maar dat zegt nog niet alles. Het kan immers zijn dat de aanwezigheid van

PRIMA-Cohort onderzoek

Het PRIMA-Cohort onderzoek is een tweemaaljaarlijks longitudinaal onderzoek onder zo'n 90.000 kinderen in de groepen 2, 4, 6 en 8 van het basisonderwijs. Het is gestart in 1994/1995. Circa 600 scholen in het hele land doen eraan mee. Inmiddels is het PRIMA-onderzoek omgedoopt tot COOL5-18-onderzoek. Zie www.cool5-18.nl.

zorgleerlingen niet op ieder kind dezelfde invloed heeft. Wanneer een leraar zijn klas vaker zelfstandig laat werken, kan dit positief uitpakken voor de slimmere leerlingen, maar juist negatief voor de minder slimme leerlingen. Of andersom: wanneer een leraar zijn gemiddelde lesniveau naar beneden bijstelt, kan dat goed zijn voor de minder intelligente leerlingen, maar niet goed voor de intelligente leerlingen. Het kan zelfs zijn dat dit de reden is waarom er in eerder onderzoek zo vaak geen effecten op prestaties zijn gevonden: als iets positief werkt voor de ene groep, en negatief voor een andere is het gemiddelde over die twee groepen neutraal.

Ook die vrees wordt niet bewaarheid, zo blijkt uit dit onderzoek. Als we een onderscheid maken tussen intelligente en minder intelligente leerlingen, zien we geen andere prestaties van leerlingen in klassen zonder, met minder dan tien procent en met meer dan tien procent zorgleerlingen in hun klas. Ook voor de meeste aspecten van sociaal-emotioneel functioneren vinden we geen verschillen tussen intelligente en minder intelligente leerlingen.

INCLUSIE

De laatste vraag in het onderzoek was of het type problematiek van de zorgleerling een verschil maakt voor zijn klasgenootjes. Hiervoor hebben we een onderscheid gemaakt tussen zorgleerlingen met drie typen problemen: cognitieve problemen, zoals leerproblemen of dyslexie, gedragsproblemen, zoals adhd of autisme en overige problemen, zoals lichamelijke problemen. Daarna hebben we gekeken of er verschillen zijn tussen niet-zorgleerlingen zonder, met minder dan vijf procent en met meer dan vijf procent zorgleerlingen met deze typen problemen in hun klas. We zien ook hier geen belangrijke verschillen in de prestaties en het sociaal-emotioneel functioneren van hun klasgenootjes.

Bovenstaande betekent echter niet dat zorgleerlingen in geen enkel geval invloed hebben op hun klasgenoten, of dat de inclusie van grote aantallen zorgleerlingen die nu nog in het speciaal onderwijs zitten geen invloed zal hebben op zorgleerlingen in het reguliere onderwijs: daar is in dit onderzoek niet naar gekeken. Wel kan gezegd worden dat de aanwezigheid van zorgleerlingen geen grote negatieve invloed lijkt te hebben op de rest van de klas.

Ruijs, N.M., Van der Veen, H., Peetsma, T.T.D. (In press). *Inclusive Education and Students without Special Educational Needs.*

HUMAN TOUCH PHOTO

Zorgleerlingen beïnvloeden nauwelijks de rest van de klas.